

організаційно-правовий механізм, що сприятиме розвитку електронного документування, а саме: розроблено відповідні стандарти з електронного документування; спрощено доступ громадян до інформації; створено єдиний інформаційний інтернет-портал; розроблено чіткі правила взаємодії органів державної влади з громадянами та суб'єктами господарювання на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Інформаційні технології надають нові можливості у плані гарантованого доступу суспільства до інформації та контролю діяльності органів державної влади.

Список використаних джерел

1. Писаренко В. П. Організаційно-правові засади електронного документування в діяльності органів публічної влади: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. Харків, 2013. 36 с.
2. Радченко С. В. Особливості систем електронного документообігу в державних органах України. Київ: Архіви України, 2013. irbis-nbuv.gov.ua. С. 39–53.
3. Шевчук Р. П. Підвищення ефективності клієнт-серверних систем середньої складності. *Вісник ТДТУ*. Тернопіль: ТДТУ, 2010. Том 15. № 1. С. 182-186.

Надійшла до редколегії 19.04.2018 р.

УДК 35.071.6-159

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ З ГРОМАДСЬКІСТЮ У ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

*Середа Т. М.,
аспірант,*

*Київський національний торговельно-економічний університет,
м. Київ*

Проаналізовано проблеми функціонування системи взаємодії органів державного управління з громадськістю у процесі реалізації конституційно-правової реформи. Розглянуто сучасний етап розвитку України, на якому органи державного управління мають активізувати процес реалізації соціально-економічних реформ, спрямованих на покращання рівня життя громадян.

Ключові слова: місцеве управління, органи державного управління, органи місцевого самоврядування; конституційно-правова реформа.

Sereda T. M.,

*Postgraduate Student,
Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv*

STRATEGIC GUIDELINES FOR THE INTERACTION OF PUBLIC ADMINISTRATION BODIES WITH THE PUBLIC IN THE PROCESS OF IMPLEMENTING CONSTITUTIONAL AND LEGAL REFORM

The problems of functioning of the system of interaction between public administration bodies and the public in the process of implementation of the constitutional and legal reform are analyzed. The article analyzes the current stage of development of Ukraine, which states that public administration should intensify the process of implementation of socio-economic reforms aimed at improving the standard of living of citizens.

Key words: local government, public administration, local self-government bodies; constitutional and legal reform.

© Середа Т. М., 2018

Постановка проблеми. В Україні поки що практично немає консультативних агентств у галузі публік рилейшнз (ПР), а також ще не у всіх органах державної влади (зокрема, на рівні районних адміністрацій) створено власні служби зв'язків з громадськістю. Досвід західних країн та специфіка діяльності органів державної виконавчої влади й місцевого самоврядування, які повинні проводити постійні кампанії зі зв'язків з громадськістю, свідчить про доцільність, створення в державних органах власних служб ПР.

Цілі й завдання цих служб в органах державної виконавчої влади та місцевого самоврядування мають полягати в постійному інформуванні громадськості про політику державного органу і його повсякденну діяльність; наданні громадськості можливості виголошувати свою думку про нові важливі проекти і плани до прийняття остаточних рішень; здійсненні просвітницької роботи серед громадськості про діяльність державних органів та системи місцевого самоврядування, інформувати людей про їх права та обов'язки; ром витку в населення почуття громадянської гордості.

Найбільш важливим аспектом ПР завжди залишається особистий контакт членів і співпрацівників місцевого органу влади з громадськістю, яка їх обрала і якій вони зараз служать. Якщо відвідувача, який прийшов зі своєю проблемою, прийняли погано та не уважно, ніякі подальші зусилля вже не зможуть загладити неприємне враження. Тому місцева влада має бачити основне завдання своїх зв'язків з громадськістю а тому, щоб докласти максимальні зусилля для встановлені дружніх відносин між співпрацівниками апарату органу та відвідувачами. Усі види контактів: особисті, листування, спілкування по телефону, – мають бути чемними та не примусовими. Коли відвідувач приходить до державної установи, він повинен легко знайти потрібний йому відділ або службу. Однак будівлі, у яких знаходяться державні установи, часто спроектовано так, що немає можливості розташувати різні відділи та служби в певній логічній послідовності. Тому дуже важливо розмістити всередині споруди відповідні вказівки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На вітчизняній науковій ниві проблему правових перетворень відображено в наукових роботах таких дослідників, як О. Вишняков, Ю. Волошин, В. Денисов, А. Колодій, Б. Калиновський, Н. Камінська, В. Кампо, О. Кресін, А. Луць, Р. Науменко, В. Тацій, Ю. Тодика, Є. Ромат, В. Шаповал, С. Шевчук, Я. Чернопищук, І. Яковюк.

Метою наукової статті є дослідження напрямів підвищення результативності взаємодії органів державного управління з громадськістю у процесі реалізації конституційно-правової реформи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зростання міжнародних зв'язків за допомогою супутників зробило ідею взаємозалежного світу об'єктивною реальністю. Сьогодні можна у прямому ефірі спостерігати за політичними подіями або стихійними лихами, що відбуваються в різних точках планети. У галузі міжнародних ПР необхідно звертати особливу увагу на важливість різних тенденцій і прогнозування наслідків їхнього розвитку. Іноді це називають “вивченням обставин” або “оперативним дослідженням”.

Основними завданнями служби ПР у державних органах на міжнародному ринку мають бути: поліпшення взаєморозуміння між регіоном, який координує відповідний державний орган, і тими закордонними регіонами, з якими регіон вступає в контакт; створення “суспільного обличчя” державному органу; розроблення заходів, скерованих на виявлення та ліквідацію чуток чи інших джерел непорозуміння; поширення сфери впливу державних організацій засобами

відповідної реклами, виставками, відео- і кінопоказами; здійснення будь-яких дій, спрямованих на поліпшення контактів між людьми або організаціями.

Окремо звернімо увагу на те, що Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 рр. визначила мету стратегії, що включає: створення сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства, налагодження ефективної взаємодії громадськості з органами державної влади, органами місцевого самоврядування на засадах партнерства, забезпечення додаткових можливостей для реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина, задоволення суспільних інтересів із використанням різноманітних форм демократії участі, громадської ініціати-ви та самоорганізації, а також принципи, на яких базується, а саме:

- пріоритету прав і свобод людини і громадянина;
- верховенства права;
- прозорості, відкритості та взаємовідповідальності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства;
- політичної неупередженості й недискримінації стосовно усіх видів організацій громадянського суспільства;
- забезпечення конструктивної взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування та організацій громадянського суспільства;
- сприяння залученню громадськості до процесів формування та реалізації державної, регіональної політики, вирішення питань місцевого значення тощо [6].

Тож, основними засадами внутрішньої політики у сфері формування інститутів громадянського суспільства (ІГС) є:

- утвердження громадянського суспільства як гарантії демократичного розвитку держави;
- завершення політичної реформи, посилення взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування і об'єднань громадян, запровадження громадського контролю за діяльністю влади;
- забезпечення незалежної діяльності об'єднань громадян, посилення їх впливу на прийняття суспільно важливих рішень;
- підвищення ролі та відповідальності політичних партій, сприяння політичній структуризації суспільства на засадах багатопартійності, створення умов для забезпечення широкого представництва інтересів громадян у представницьких органах влади;
- проведення регулярних консультацій із громадськістю з важливих питань життя суспільства і держави;
- проведення всеукраїнських та місцевих референдумів як ефективних форм народного волевиявлення, участі народу у прийнятті суспільно важливих рішень тощо [2, с. 234–235].

Нещодавно до українського законодавства було упроваджено такий інструмент електронної демократії, як електронні петиції до органів державної влади та місцевого самоврядування.

Електронні петиції — це форма участі громадян в управлінні країною, можливість впливу на процес прийняття державних рішень, важливий аспект розвитку інформаційного суспільства.

Цей механізм є потужним інструментом, що дає можливість громадянам висловити свої вимоги, а також брати участь у вирішенні питань, що важливі для них, забезпечує постійний зв'язок між державою та громадянином.

Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо електронних петицій громадян до політичних партій, що представлені

у Верховній Раді України, від 2 березня 2017 р. № 6154, пропонується надати громадянам право звертатись з електронними петиціями до політичних партій, що представлені у Верховній Раді України.

Політичним партіям буде корисно знати думку власних виборців, інтереси яких партії представляють у парламенті. Виборці зможуть висловити позицію, як щодо голосування з окремих законопроектів, так й щодо актуальних законодавчих ініціатив.

Електронні петиції дозволять парламентським партіям звернути власний політичний компас із суспільною думкою.

Прийняття Закону забезпечить постійний зв'язок між політичними партіями, що представлені у Верховній Раді України, та виборцями, надасть можливість виборцям через механізм електронних петицій публічно висловлювати думку щодо голосування з окремих законопроектів та актуальних законодавчих ініціатив.

Як свідчить досвід розвинених країн світу, громадський контроль забезпечує реальну відповідальність органів місцевого самоврядування за покладені на них обов'язки. Формування дієспроможних та самодостатніх громад у країнах Європи було б неможливим без широкої участі громадськості у прийнятті управлінських рішень. Європейський досвід організації громадського контролю діяльності органів місцевого самоврядування свідчить, що успішною і результативною ця форма участі громадян у публічному управлінні може бути за таких умов: усвідомлення органами публічної влади (та посадовими особами) необхідності громадського контролю як форми публічного управління, що забезпечує зворотний зв'язок та зовнішнє оцінювання прийнятих рішень; усвідомлення громадянами, громадськими об'єднаннями, територіальними громадами своєї відповідальності за стан справ на власній території, що має спонукати активних та небайдужих громадян добровільно брати участь у здійсненні громадського контролю; наявність розвиненої законодавчої бази, що передбачає обов'язковість для органів місцевого самоврядування залучати представників громадськості до розроблення та реалізації публічної політики (на стадіях підготовки, ухвалення та виконання управлінських рішень); законодавче унормування порядку задіяння механізмів громадського контролю; забезпечення фахового підготовки та постійної системи навчання й підвищення кваліфікації осіб – громадських експертів, які беруть участь у здійсненні громадського контролю, забезпечення їх необхідними нормативно-методичними матеріалами.

Ефективною формою громадського контролю діяльності органів місцевого самоврядування є громадські експертизи нормативно-правових актів, ухвалених органами самоврядування. "Громадська експертиза є механізмом громадської експертної діяльності з аналізу й оцінки впливу нормативних та інших управлінських рішень влади усіх рівнів на умови життя і реалізацію прав та законних інтересів широких верств громадян і конкретних соціальних груп". Залежно від предмета дослідження експертиза стосується:

- 1) нормативно-правових актів;
- 2) програм перспективного розвитку територій (певних напрямів у сфері соціально-економічної діяльності);
- 3) окремих рішень органів місцевого самоврядування. До того ж громадська експертиза може здійснюватися як стосовно проектів вказаних видів актів, так і документів, що вже набрали законної сили. Громадська експертиза дозволяє громадськості та владі ефективно взаємодіяти, переходячи від взаємних звинувачень до конструктивного діалогу [3, с. 77].

Недосконалість громадського контролю діяльності органів місцевого самоврядування в Україні призводить: до зростання кількості порушень прав людини від неправомірних дій або бездіяльності органів місцевого самоврядування; неузгодженості рішень органів місцевого самоврядування з інтересами і потребами громади, зокрема в бюджетній сфері; відсутності широкого доступу громадськості до участі у процесі територіального планування, використання та розподілу земельних ресурсів; закритості та відмежованості органів місцевого самоврядування від громадськості, надмірної бюрократизації управлінського апарату органів місцевого самоврядування; підвищення рівня корумпованості органів місцевого самоврядування (особливо у процесі прийняття управлінських рішень стосовно земельних питань).

Отже, форми взаємодії місцевих органів державної влади й органів місцевого самоврядування є, за своєю суттю, формами реалізації їхніх повноважень. Зокрема, вони мають бути демократичними, забезпечувати права і свободи людини та громадянина, науково зумовленими, застосовуватись компетентно, мати правову визначеність, постійно вдосконалюватись тощо [6].

У суспільстві мають бути визначені не максимальні, а граничні можливості самоврядування з метою розвитку демократії та забезпечення суверенітету народу, оптимальне співвідношення державного управління й самоврядування, співвідношення їх на місцевому рівні [7].

Визначивши основні напрями оптимізації взаємодії місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, можна простежити таку черговість:

- посилення ролі органів місцевого самоврядування з метою їхньої більшої дієздатності. Утворення власних виконавчих комітетів обласних і районних рад з одночасним наданням органам місцевого самоврядування реальних повноважень;

- унесення відповідних змін до законів України “Про місцеве самоврядування в Україні” і “Про місцеві державні адміністрації”;

- одночасне запровадження бюджету місцевого самоврядування з бюджетами області та району. Останні мають входити до складу державного бюджету. Формування бюджетів місцевого самоврядування повинне здійснюватися за рахунок власної дохідної бази, напрямами бюджетної політики має стати децентралізація загальнодержавних податків і збільшення частки місцевих податків у бюджетах на місцях [5, с. 143–146].

Висновки. Потребують удосконалення форми і методи взаємодії між місцевими держадміністраціями та органами місцевого самоврядування, залишається невирішеною проблема делегованих повноважень, зберігає гостроту питання приведення системи органів публічної влади на місцях у відповідність до міжнародних (насамперед європейських) стандартів. Необхідно розробити цілісну концепцію взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування як представників різних підсистем публічної влади, що здійснюють управління суспільними справами в адміністративно-територіальних одиницях України.

Перспективними напрямами подальших розвідок у цьому напрямі є дослідження форм, методів взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування як владних дій з реалізації їх завдань і функцій; пошук оптимальної варіації континентальної моделі взаємодії місцевого самоврядування з Урядом та обласними і районними державними адміністраціями; обґрунтування шляхів чіткого розмежування повноважень місцевих

державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування з метою підвищення ефективності й дієвості їхньої взаємодії; визначення особливостей взаємодії місцевих органів влади, що існують в окремих адміністративно-територіальних одиницях країни.

Список використаних джерел

1. Толкованов В. Удосконалення взаємовідносин між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування як важливий етап розвитку місцевої та регіональної демократії в Україні. URL: www.logincee.org/file/5077/library.
2. Козуб В. П. Напрями підвищення результативності взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування в реалізації владних повноважень. Регіональне управління та місцеве самоврядування. *Актуальні проблеми державного управління*. 2012. № 1 (41). С. 231–240.
3. Бабенко К. І. Конституційно-правові механізми збалансування влади в процесі взаємодії уряду і парламенту. *Вісник Центральної виборчої комісії*. 2008. № 3 (13). С. 77.
4. Куліш І. М. Державне управління регіональним розвитком України в контексті європейської інтеграції: автореф. дис. ... канд. наук держ. упр.: 25.00.01 / Львів. регіон. ін-т держ. управління НАДУ при Президентові України. Львів, 2009. 24 с.
5. Куйбіда В. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування: монографія. Київ, 2004. 431 с.
6. Фуртатов В. С. Удосконалення механізму взаємодії органів виконавчої влади та місцевого самоврядування на сучасному етапі державотворення. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npchdu/State_management/2014_117/117-12.pdf.
7. Яцуба В. Адміністративно-територіальний устрій України: Проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення. Київ, 2013. С. 56–58
8. Письменний І. Суспільні атрактори як основа формування суспільного потенціалу публічного управління. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dums/2013_4/10pivppu.pdf.

Надійшла до редколегії 15.05.2018 р.

УДК 316.343.656

ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Хлебников А. А.,

аспірант кафедри політології та філософії,

Харківський регіональний інститут державного управління

*Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків*

Розглянуто проблеми та можливості підвищення якості надання публічних послуг в Україні в сучасних умовах. Автор спирається на результати проведеного ним експертного опитування, докладно узагальнюючи та аналізуючи думки експертів.

Ключові слова: органи публічної влади, публічні послуги, проблеми та можливості, експерти.

Khlebnikov A. A.,

Postgraduate Student of Politology and Philosophy Department, KRI NAPA, Kharkiv

PROBLEMS AND OPPORTUNITIES FOR IMPROVING EFFICIENCY OF PUBLIC SERVICE PROVISION IN UKRAINE

In the article the author examines the problems and possibilities of improving the quality of public services in Ukraine in modern conditions. For this the author relies on the results of his expert survey, summarizing and analyzing expert opinions.

Key words: public authorities, public services, problems and opportunities, experts.

© Хлебников А. А., 2018